

dengê ruh

Ebdullah Ocalan

Di Şoreşê de wêje, çand û hûner

Abdullah Ocalan

Dengê Ruh
Abdullah Ocalan

Berhevkirin û wgerandina Kurdî: Polat CAN

200Şoreşa Wêjeyê... Wêjeya Şoreşê

** Her tim wêje bi hemû awa û şêwazên xwe ên cur be cur, ji bo amedekirina zemînê şoreş û helsana mejiyî(zihnî) û civakî çê dike.*

***Wêje ji bo xemlandin û xweşik kirina jiyane ji roleki heri bedew û diyar dilize.**

Weki te zanin ku gelek dinamik u hêz di pêşketina civaka mirovahiye de, rol- li gorî hêz, karîna u şewazê xebata xwe- dilizin. Çawa ku şer u nakokiyên di navbera hêzên cuda- cuda de rolki diyar, di pêşxistina amêr u alavên cengî de listeye u çawa ku pîvanên olî, rolki xwe ya mezin di afirandin u belavkirina hîmên baweriya giyanî listiye, her wiha ji wêjeyê, roleki heri mezin di pêşxistina hest u zanyariya giyanî u civakî u kesayeti di pêşiya dîrokê u heya niha listeye u dilize. Di despêkê de wêje bi baweriyên giyanî re pêş dikeve, pêşkeftina hîmên olî, bûye sedema pêşkeftina wêje ya olî ye. Gelek caran ji alî gelek hêz u birên olî de wêje hatiyê bikaranîn. Ku mirov li hemû pirtûkên olî ên

3

Abdullah Ocalan

pîroz mêze bike u di nava rûpelên wê de avjaniyeke hêdî- hêdî bike, wê têderxêye ku zimanê wan pirtûkan hemûkî wêjeyî ye. Ji ber ku ev şewazê ziman, bandoreke xwe ya mezin li ser derûniya mirovan dike. Mirov zû u bi asanî fêrî jiberkirina wan tiştên olî ên di pirtûkê de hatine nivîsandin dibe. Ji ber zimanekî helbestî, pexşanî u awazekî xwe ê nêzî giyanê mirovên- ku pêdeviya xwe bi wan gotina hene-dikin. Ev rola bi taybetî ji di demên destpêkê ên dîrokê de pêşkeftûn, lewra A. Öcalan dibêje "**Ew pêvajuya seretayî ya mirovahiye, pêvajuya helbestî ye**". Rahîb u oldaran waz u qewlên xwe bi wî awayî(wêje) dikirin. Demê ku gelek dîrokzan, hesterê Zerduşt weke helbestvan u wêjevanîkî binav dikin ne şaşin. Demê mirov li şewazê Muhemed ê axaftinê mêze dike, yekser, şewazê wî ê wêjeyî derdixê holê, lewra ta roja îro, Qur'an tê jiberkirin u bi gelek awaz u awayan(Tecwîd) tê xwendin. Yanî ku mirovekî zimanê Erebi fêrî nekê ji, dîsa ji bi mûzîk u awazê

4

Qur'an ê hîs dike. Mirov ku bixwazê Avesta ya kevin, bi şêwazekî asayî(normal) bixwînê, wê nikarê bê! Jiber ku ew pirtûk bi meqamekî helbestî-peşanî hatiyê rêsandin. Niha meqsedê me ji van gotinan ewe ku wan kesan rastî û hêza wêjeyê bi kûrahî derxistine zanabûnê ye û zanibûne çawa vê hêza mezin û bibandor bikarbînin. Lê tiştê em dixwazin di jêrde vebêjin, wêjeya ku civaka mirovahiyê pêşdixistin; ev nayê wateya ku wêjeya olî, rola xwe di pêşkeftina civakî de nelîstêye, lê ev xal ne mijara nivîsa meye. Eme li ser wêjeya ji nava civakan derketiye û pêşengî jê re kirê ye dikine.

Di vê xalê de Marx weha dibêje; "**Hilberîna giyanî ji despêkê de bi awayekî raste-rast têkilî karê madî û têkiliya mirovan ya bi heve re ye.**"³ wekî ku Marx dibêjê jî, ji ber pêdevî û lêgerînên

5

Abdullah Ocalan

kesan û civakan wêje derdikevê holê. Di rêwitiya civakan ya dîrokî de, di gelek pêvajû û demê tengavî û aloziyan de derbas bûne. Di rewşên wisa de civak/ kes li çarenûsa vê rewşê digerin, yan jî-en kê- li xwevalakirina ji tengavî û nakokiyên di hundirê xwe de digerin. Her kesek vê yekê bi awakî derdixîne holê. Hinek bi serhildana leşkerî û xwîndar derdixin "wekî Spartakus, Hanbî-beel, Cengîz-Xan û gelek kesê dîtir ên li dijî zilm û zorê, yan jî ji bo armancên xwe bi şor û hêza leşkerî rabûne" gelek jî bi serhildan û meşên aştiyane kirine "wekî Mahatma Ghandî" hinekan jî, bi reva ji civakê xwestine xwe ji wan alozî û nakokiyên rizgar bikin. Lê hinek kesan jî, ev nakokî, êş, lêgerîn, tirs, awat, hêvî, çand û asta jiyan civakên xwe bi şêwazekî şerê spî(bê xwîn) kirine. Şorê wan pênuş, qada cenga wan jî rûpel bûye. Bi hemû rê û şeweyên wêje û dabirînê(îfade) xwestine ku bibine zimanê rewşa ku tê jiyan dikin. Felsefa xwe bi vî awayî di nava refên civakê de

6

belavkirine. Mirov dikarê gelek mînakên şer û raperîna wêjeyî bibîne. Çendî ku rola Lenîn di şoreşa Rusya de heye, her wiha jî rola Tişêrnsvêskî di libitandina hest û lêgerînên gel de, ne kêmi rola Lenîn e. Belkî ku kesên wekî Robêspîr û hevalên wî-ku gelek ji wan jî, nivîskar, helbestvan û wêjevan bûn- di şoreşa Fransayê de rol û kedekî wan ên berçav hebê, lê tu carî rol û keda Vîctor Hugo jî kêmi wan nîne, belkî jî, hîn bêtir mirovî û nûnertiya giyana rastiya pîrsgirêk û daxwazên gelê Fransisê kirê ye. Demê em li dîroka Ereban a dema di bin destê Osmaniyan de, mêze bikin, wê bibînin ku tenê wêjevan, nivîskar û rewşenbîran çand û zimanê Ereban, di wan rojên tarî de parastine. Piştî hinek derfet dîtin, dest bi avakirina komele û yekîtiyên ronakbîrî û wêjeyî kirin. Jixwe Ereben dîtir di wê demê de çî rol û beşdariya wan di pêşxistina çand û doza gelê Ereban de nakirin. Nasîf Yazîcî, Muhemed Ebde, Cemaldîn el- Afaganî, El-Bustanî û hwd, di pêşengtiya şoreşa

7

Abdullah Ocalan

Ereban de û di rakirina civaka Ereban de roleke mezin lîstine. Ev kesên ku me navê wan da û bi dehan kesên wekî wan hemî jî, nivîskar, helbestvan û wêjevan bûn, wan ne bi şer û xwînê li dijî tarîtiya Osmaniyan şer dikirin, lê belê, bi şerekî ku çekê herî bibandor û dijwar dikin, yanî bi wêjeyê, ev yek bi rêve dibirin. Mînak ne yeke, ne dudune û ne jî sedin, li her derê ev yek çêbûye. Jixwe hemû şoreş û rabûnên ku li ser binyatên giyanî nehatine avakirin, zû bibinketine, û negihîştine armancên xwe ên dûr û nêzik; ji ber ku wan aliyên giyanî di civakê de îhmal kirin, lewra jî, çî cîhê wan di dilê civakê de çênebû, zû- zû ji ser rûpelên dîrokê winda bûn. Lê demê tu li encam û berhemên mezin ên şoreşên ku yek ji bunyatên wan hêza wêjeyî bû, mêze dikî, diyarku çawa bi hezar salan ji alî gel ve hatine parastin.

8

Wêje ji bo xemlandin û xweşik kirina jiyane ji rolekî herî bedew û diyar dilîzê.

9

Abdullah Ocalan

Wêjeya ji pêdeviya rastiya dîrokî û civakî derdikevê, wêjeya herî binirx û pîroze. Her wêje dibe awêneya civak û kesên ku ji bo wan û li ser wan çêdibê ye. Wêjeya ku rastiya civakê nadê diyarkirin, daxwaz û arezûyên gel nabirîne, pirsgirêk û nakokiyên di hundir civakê de dikelên diyar û çarenûsa wê daneyîne, wê demê çî nirxî û wateya wî wêjeyî nîne. Wêjeya rast ewe ku bi rastiya zemîne jêderketî re bibe yek. hest û ramanên endamên wê civakê pê hîs dikin, ji ber gelek sedeman, nikarin bînin zimên, wê demê wêje, bi hemû rê û rêbazên xwe ên renga- reng, wan tiştan dibêje û eşkere dike û çareserîya wê ji datîne holê. Yanî dibe zimanê dil û mejiyê wî gelî. Jixwe hinek berhemên wêjeyî hene ku ji bo hemû mirovên di hinek pirsgirêkan de hevbeşin, himbêz dike, bêyî ku li nejad, ol, welat û zimanê wan mêze bike, ev dikevê beşa wêjeya gerdonî, di vê xalê de M. Gorkî dibêje; **“Wêje çavê gerdonê ye, yê ku her tiştî dibîne û diçe hefta kûrahiya derûniya**

mirovan."³ Lê pêwîste ku bi buhana gerdoniyê, ji rastiya civaka xwe jî dûr nekevê, ji ber pêwîste wêjevan, bi wêjeya xwe bibe namedarê (qasid)çand, huner, ziman, exlaq, rewş, daxwaz û lêgerên gelê xwe ji bona tevahî cîhanê re. Demê ku mirov li şoreşa Ewropa(Europe) ya ronesans mêze bikê, wê bibînê ku roleke bingehîn a wêjeyê di rakirin û hişyar kirina gel de heye. Kesên wekî Fultêr, Gute, Nîtçe, Blzak, Roso, û hwd xwedî ked û rolekî mezinin. Van kesan ew dîwarê kevneşup li pêşiya şoreşa civakî hilweşandin û ew perdeyên tarîtiya di mejî û ramanê Ewropa de qetandin.

Her tim wêje bi hemû awa û şêwazên xwe ên cur be cur, ji bo amedekirina zemînê şoreş û helsana mejiyî(zihnî) û civakî çê dike. Şoreşa ku wekî reflîkseke(nişkeve, bê amedekarî), bê amedekarî û

11

Abdullah Ocalan

pêşesazî rabe, hêzên giyanî jê re pêştevanîyê nekin, wê demê ew şoreşa li ser binyatên(esas) sisit û lewaz(zeyîf) disekinê û tu carî nîkarê xwe têxê nava hundirê mejî û giyanê civak û kesan(Mirov dikarê komena Parîsê mînakê vê yekê bide). Ev jî tê wateya ku şoreşeke bê wêje û huner, bê giyan û miriye. Di vê xalê de Tîşîrnînişfiskî wiha dinirxînê: "**Miletêk bê wêje, kor û nezane. Bi qasî miletek xwedî wêje be, zana û reweşenbîr e, mirovna hîn dike û şa dike.**"³ Lewra pêwîste ku şoreşên raperîn ku pêşvebirina civakan ji xwe re armanc dikin, nîrx û giraniyêkê bidne wêjeyê, bi taybet jî wêjeya rasteqîn a civakî, ku xizmeta pêşvebirina civakê dike, mejî, hest, pîvan û ramana ku dixwazê di hundirê gel de biçînê û geş bike, serî li hêza wêjeyê bide. Hêzên împyalîst enerjîya mezin a wêjeyê dîtin, lewra xwestin ku wêjeyê ji naveroka wê derbixînin, ji rastiya wê dûr bikin, di bin navê "Huner ji bo hunerê ye" ev kiryarên bînîrx pêşxistin. Ev mejiyê hêzên

12

desthilatdar e, naxwazin wêje rola hişyarkirina civakê bilîzê. Di vê xalê de dostayfiskî dibêje: **“Wêje, yek ji erkêne wê, şîret kirina mirovahiyê ye. Jiber ku weke pirtûkakî dibistanê ye, ji jiyane ye. Armanca xwe naskirina jiyane û nirxên mirovahî dide çandin.”**³ Yanî ku wêje ji kûrahiya dil û naveroka gel dernekevê, çî nirx û wateya xwe nîne.

Wêje ji bo xemlandin û xweşik kirina jiyane jî rolekî herî bedew û diyar dilîzê. Li rex wê jî, ji bo zanîn û hişyariya dîrokî û civakî belav kirinê ye. Di şoreşa mejiyî(zihnî) de, wêje roleke herî mezin û bi bandor dilîzê, di vê xalê de, A. Öcalan di pirtûka “Em çawa bijîn” de, dibêje; **“Huner û wêje emrazên ku bêyî wana civak nabe, ji ber ku rawestina civakî li hember siruştê, mirov nikare bi riya zanistê û siyasetê bitenê rave bike. Ne têr kirina giyanê li ba**

13

Abdullah Ocalan

mirovane bi riyên madî, dihêle mirov li şeweyên têr kirina jiyana giyanî bigere, wêje pişika dihêle ku mirov li hember zoriyên jiyane hinas(nefes) bistîne.”³ Wêjeya ku şoreşê di mejî û giyanê civakê de diafirîne, jê re dibêjin, wêjeya şoreşî. Çawa ku şoreş ji bona hilweşandina zagona kevin, û avakirina zagonên nû ye. Her wiha jî wêjeya şoreşî jî, ji bona hilweşandina mejî û ramana kevnê, û avakirina raman û giyanê nû û pêşverû ye.

Demê mirov li dîroka Kurdan mêze bike, wê bibîne ku çawa Kurd tenê bi wêje û hunera xwe ji ser rûyê erdê ranebûne. Kesên wekî Ehmedê xanê, Feqiyê Teyran, Herîrî, M.Cizîrî, B.Tahir û bi dehan wekî van kesayetên pîroz, ên naveroka çand û wêjeya Kurdan pêşxistine û parastrine. Di demên herî teng û zor de wan bi wêje û hunera xwe qenalên henasa(nefes) civaka xwe afirandine, kêşe

14

Û çarenûsa wan kêşeyan jî, diyar kirine. Ta roja îro, felsefeya wan jî bo rakirin û pêşvebirina gelê Kurd, ji bo hemû wêjevan, hunermend, tûrevan û rewşenbîran re dibe pêşeng û rêber. Ji ber ku pêdeviya me Kurdan, piştî ku şoreşa netewî, kiryarên komkûjiyê ku li ser çand û mirovê Kurd dihat çêkirin, bi tekoşîneke dirêj rakir, êdî dem- dema geş kirina wêjeya Kurdî ye. Êdî dem-dema rizgarkirina wêje û tûreya me ji bin destên marjînalê ne, jiber ku pêdeviya me bi wêjeyê re sen û pîroz heye, da ku bikaribê di hundirê Kurdan tiştên bedew, narîn, buha û biwate biçîne û belav bike. Nixên ku şoreşa netewî afirandine bi cil û şimala wêjeyê bixemlîne.

15

Abdullah Ocalan

Huner û wêje, pêwîstiyên giyanî ya mirovin!

Şoreşa ku di sergehê ((polîtîka, exlaq, kultur) de dest pê dike, dibe bingeha guherandinan, geş dibe, bi pêş ve diçe û li ser her hêlan dibe xwedî bandor. Li vir pirsê girîng ya ku pêwîst e, em bersivê

16

jê re bibînin, ev e: fonksiyano wêjeyê çî ye? An jî bi tomerî fonksiyona huner û wêjeyê, bi taybetî jî ya romanê, wek beşa wêjeyê ya here giring, di warê şoreşê de çî ye? Pêwîst e, ku em bersiva vê pirsê bidin. Bêyî hebûna huner, mirov nikare behsa hebûna civakê bike. Carna mirov bi taybetî bi nêzîkbûnên zanistî û polîtîk li hember xweristê nikaribûye tam bigihîje çareserkirinekê. Her wisa, bi riya xwetêkirina madî jî, dema ku wî nikaribûye giyana xwe têr bike, ji bo xwe bi awayekî din realîze bike an jî têr bike, berê xwe daye aliyeê hunerê. Ji xwe, huner di vê maneyê de, pêkanîna pêwîstiyên giyanê bingeh digire. Peywendiya vê yekê, bê guman, bi hesîn û bîra mirov re heye. Lê mirov bi hêsanî dikare bibêje, ku huner aliyekî taybetî fîne ziman.

Daxwezên giyanî ku bi rengên curecure xwe didin xwiyan, wek berhemên hunerî derdikevin holê û razîbûneke manewî pêk fînin.

17

Abdullah Ocalan

Barhemên sîstema heyî jî carna bandora xwe li ser berhemên dihêlin. Her wisa jî pêwendiyên nêzik di navbera pêşveçûna siyasî û hunerê de hene. Lê ji van hemû berheman re jî huner nayê gotin. Ji aliyekî din ve mirov dikare behsa rola hunerê li ser aboriyê û siyaseta jî bike. Ji xwe di derbarê hunerê de, nêzîkbûna her îdeolojiyê heye. Huner bi xwe pêwîstiyê, çalak e, ku dest jê nayê berdan û bi vî awayî jî tê hezkirin û vejandin.

Mirov dikare bibêje ku jîyan, li gorî pêwîstiyên mirovan formê dîsfîne... dengê xweş, dîmeneke ku rind tê ber çavan, çîrokek, an jî helbestek, ku li hisên mirov xweş tînin, wek huner tîne nirwandin. Dibe ku jîyan bêyî wan jî bimeşe, lê ewê jîyanê bêrengî be. Di her nêrînan de eseh ji hev cudakirina bedewî û kirêtiyê heye. Di hêla giyanî de jî hinek tişt bi mirov xweş tînin, hinek jî ne xweş.

18

Tewrên rast û ne rast hene. Civakek û bi wê ve girêdayî, kesek, çiqas bilind bibe û bi pêş ve here (bi taybefî dema behsa çalakiyên hunerî tê kirin), ewê ewqasî jî di wê hêle de bibe berjewendiya pêşveçûnê. Heger yekî xwediyê giyaneke ne dewlemend, di bin bandora muzîkekê, dîmenekê, an jî çalakiyên hunerî yên cur becur de nemîne û tê jê fêmneke, wê demê “damarên jiyana wî mirovî hişk bûne” ji ber wê li ser fonksiyana hunerê y civakî gufteguh nayê kirin.

Di qonaxa pêşveçûnê civakî de, an jî di dema ku civak ji hêla naverok û ciwanîyê, de, ji qonaxekê derbasî yeke din dibe, ev riya pêşveçûnê ku hatiye rûniştandin, ji bo pêşveçûnê civakî yên girîng jî di çalakiyên hunerî de tene dîtin. Qonawên wisa, berî her tişî di hêla hunerî de, bi pêşve diçin. Û çawa ku pêşveçûnê civakî bandora xwe li ser hunerê dihêlin, huner jî rola xwe di

19

Abdullah Ocalan

pêşveçûnê civakî de dilîze. Bi taybefî qonaxên şoreşî ku bi pêş ve diçin. Û çawa ku pêşveçûnê civakî bandora xwe li ser hunerê dihêlin, huner jî rola xwe di pêşveçûnê civakî de dilîze. Bi taybefî qonaxên şoreşî ku bi hunerê tene amadekirin, ji bo ku bigihîjin naverokeke xurt û formên bi hêz, bandoreke girîng li ser wê dilêlin. Di vê wateyê de, huner li dijî zehmetiyên jiyane bêmkişandinekê pêk tîne. Ango huner rayê hestkirinê dide wî mirovî, yê ku giyan lê teng bûye, wî ber bi pêşveçûnê ve dibe û ew bi tiştên heyî û kevn qayil nabe. Qayîlnebûn jî mirov xurttur dike. Mirov bi vî awî dikare şoreşa hunerî–hunera şoreşî- nas bike.

Dema mirov behsa civak û welatê Kurdsitanê dike, di derbarê hunerê de dikare bibêje ku ew jî mîna civakê bi tevayî di bin mercên mêtîngerî û feodal de gihîştîye rewşekê ku nirakara bêhna xwe bikişîne û xwe pêş ve bibe. Vê rewşê ji xwe bandorek

20

pir nedîfbar (negafiv) li ser hunerê jî hiştiye. Beş tiştê girîngtirîn li vir ewe: Her çiqas demekê gel di avakirina saziyên sergehî de, di têkiliyan û di xwehêzkirinê de, zor û cefa didît û hatibû ber tunekirinê, jê, tenê bi hunerê –bi sînor be jî- karibû xwe bidana jiyandin. Nasnameya xwe jî tenê bi hunerê berdewam kiriye. Ev yek jî, hêza hunerê radiwe ber çavan. Dibe ku hner taybetiyeke civakî ya wisa ye ku heya dawiyê li ber xwe bide û di dawiyê de jî winda dibe.

Abdullah Ocalan

Mêfîngerî Dijminê Hunerê ye jî!

Mêfîngerî di dema serdariya –hakimiyeta- xwe de, ji bo pêkanîna tunekirina hunerê jî, hewlek mezin dide xwe. Bi hemû qirkirinên pêkhatî li Kurdistanê heya radeyeke giring di qirkirina huneî de jî

pêk aniyê. Lê, ji ber ku têkîliyên hunerê bi giyanê re hene, ew di nav kategoriya ku di jiyânê de cîh digire û her wisa, ji ber ku aliyên wê ên giran û manewî hene, bi qasî mercên dîtbarî nayên qirkirin-tunekirin. Ev jî taybetiyeke hunerê ye.

Loma mirov dikare fam bike ku çawa civaka kurdî û rastiya gelê Kurd bi hunerê hebûna xwe parsitine û domandine. Formên folklor û muzîka kurdî bingeha, li serpiya hiştina nasmameya gelê kurd a netewî ye. Lê gelek çalakiyên hunerê hatine guherandin, asîmîlekirin û bi vî awayî bûye emrazek bikarbirî ji bo nuhera netewa serdest.

Desthilatdariya mêtîngerî wisa jî li ser hunerê serdariya xwe pêk fîne. Ev yek jî wisa xwe diyar dike ku berî her tişfî pêşiya vejyandina hunera gel digirin, diguherînin, ji xwe re dikin mal, dixin rewşeke wisa ku neyê naskirin. Û di pey vê re, hunera

23

Abdullah Ocalan

netewa xwe ya dagirker, bi hunera gelê bindest didin naskirin /webûlkin.- her wisa mêtînger, di hemû saziyên fermî de û bi taybetî, bi alîkariya hêza dewletê, hewl dide ku desthilatdariya xwe ya hunerî bixe nav hest û giyana gelê bindest, da pê bide pejirandin ku "ew bi xwe jî netewa serdest e, wek wê ye û nasnameyek wê ya cuda tune!". Ji bo ku dagirkerî vê ramanê di serê wî de hişyar bike û zindî bihêle, serdestî û hakimiyeteke bê sînor daye meşandin. Di vê hêlê de netewa serdest çiqas pêşveçûnan çê bike û hunera xwe bi netewa bindest bide qebûlkin, heqas di tunekirina wê de bi serdikeve. Bi vî awayî nasnameya netewî tê rakirin û nasnameya netewa serdest cihê wê netewî digire. Ji xwe ev babet di realîteya gelê kurd de ya here pêşveçûna mêtîngeriye di nav civakê de dide xwiyakirin.

24

Di rewşeke wiha de û di xebata li dijî mêfîngîyê de huner biçûk nayê dîtin. Her wisa, çiqas bi sînora be jî, ji bo ku ji hêla hunerî ve nasnameya netewî di hinek aliyan de hebûna xwe bidomîne, ew dikare di tevgerên rizgari netewî de jî bibe bingehek ji bo hinek rapêrîn û serhildane girîng. Di destpêkê de, bi taybetî di warê xebata çand û hunerî de, alîkariyek berçav dide prosê û têkoşîna netewî û polîtîkî leşkerî jî xebata çand û hunerê bi serê xwe zêde nikare maneyekê bide tevgerê.

Li vir, mirov dikare behsa nêzîkbûnên rewşenbîran, an jî neteweparêzên kurdên pîrîmîv bike ku huner bi vî awayî rast nenirxandine. Xebateke lawaz ya çandê, huner û wêjeyê li gel tevgera rizgariye netewî, bi taybetî jî li gel erkên polîtîkî-leşkerî tevlihev kirine, heya nexwestine erkên xwe di vê hêlê de bibînin û

25

Abdullah Ocalan

bi xwe ji bo pêşveçûna hunerê jî hewleke wisa nedane xwe, tenê bûne sebebê tevliheviyekê ku em we jî dibînin.

Bi pêşveçûna têkoşîna me ya şoreşgerî hem fonksiyona hunerê di nav şoreşê de hatiye vekirin û hem jî çewfî û nedîtbariya nerînên şaş li ser şoreşê ji gel re hatiye pêşkêşkirin (deşîfrekirin). Çawa ku me giranî û pêdiviyek daye rola hunerê, rexneyên di cîh de û bikaranîna hunerê bi awayek oportunistî jî hatine kirin. Em çiqas rast nêzîkî hunerê bûne, îro di nav şoreşê de tête dîtin û bi wê re jî derketiye holê. Û hunerê çiqasî bandora xwe li ser xebata polîtîkî-leşkerî hiştibe, hewqas jî huner bi xwe li ser ketiye bin bandora têkoşîna polîtîkî-leşkerî. Di vê wateyê de bandora hunerê û fonksiyona şoreşgeriya wê, li ser bingeheke rast hatiye danîn. Ji destpêka vê sedsalê û virde, heya berî wê jî, pêşveçûna nasnameya netewî ku ji hêla hunerî ve dihate xwestin, tenê bi

26

têkoşîneke polîfîkî-leşkêrî hatiye pêkanîn. Lê di kêleka têkoşîna polîfîkî-leşkerî de fonksiyona hunerê ne tenê kêr nebûye, beravêjîyê vê, îro ev yek hîn zêdetir bûye. Şoreşa Kurdîstanê, îro di qonaxeke here girîng ya firehbûnê re derbas dibe û hemû gel di nava vî şerî de cîh digirin û ew jî bi vê şoreşê ru kûr dibe, hemû çîn û qadên civakê hildigire nava xwe û pêş ve diçin. Komên gel, bi muzîk, govend û wêneyan xwe bêtir divejînin û hewl didin ku formek baştir ji bo jiyane pêk bînin. Ango di vê wateyê de, şoreşeke hunerî jî di pratîkê de tête vejandin. Lê ev yek jî pir diyar e ku bi wan pêşveçûnan jî em nahêlin huner bi serê xwe bimîne-pêş ve here û bi xetêke rêbaz û hunerî a kûr pêwîstî heye. Loma, ji bo ku ev kêmasiyên heyî ji holê rabikin divêt eniyêke hunerê bê pêk anîn, ev yek hem pêwîstiyek e, hem jî dê bikaribe alîkariyek xurt bide pêşveçûna tekoşîna şoreşgerî.

27

Abdullah Ocalan

Bersîva pirsar "Dvê Mirov Çawa bijî?" Roman e...

Pêşketina ku îro em li vê herêmê pêk tînin, bi rastî hîmê romanê ye. Em dikarin vê yekê prosesa romana ku gelê kurd ber bi rizgarbûnê ve dibe bibînin. Bersîva pirsar: "divê mirov çawa bijî?"

28

dikare bibe roman. Em polîtîkayê, îdeolojîyê û leşkeriya şoreşê şîrove dikin, stratejî û taktîka wê pêş dixin. Heger em nikaribin bersiva pirsê "jiyan wê çawa be?" bidin, wê gavê em dibin sebeba ku şoreşa me ji pêşkeftina giyanî dûr bikeve. Ev yek jî ne rast e. Ji ber vê yekê jî pirsê "Divê mirov çawa bijî?" ji bo mîlîtanekî şoreşger pir girîng e. Ne tenê ji bo mîlîtanên, pêwîstiya pêşxistina jiyana şoreşgerî, ji bo hemû kesan wek nan û avê ye. Ji xwe têkoşîna rivgariya netewî, ya ku partiya me serokatîyê jê re dike, ev yek ha deraniye holê. Di civaka me de, paşverûtiya giyanî û xirabûna tewrî pirin. Ev paşverûtiya û xirabûn jî bermayên dagirkerî û kemalîzmê ne. Heger mirov baş analîz bike, vêga ewê bibîne ku têkiliyên pêwîst ku werin qutkirin hene, lê pêwîstî heye ku li şûna van têkiliyan, yên nû, jiyaneke nû werin çêkirin. Roman tê wateya xebata vê dijberiyê. Yanî roman, analîz û lêkolîna jiyana û têkiliyên paşverû dike û li şûna wan yên nû ava dike. Heger di çêkirina wê

29

Abdullah Ocalan

de, teknîka hunerê baş were bikaranîn, ewê bikaribe alîkariyeke pir mezin bide şoreşê. Heger mirov li rastiya dîroka şoreşan û civakên ku şoreş li dar xistine binihêre, bi taybetî jî rewşa wan ya îro bête nixandîn, vêga wê bête dîtin ku pêwîstiya romanê ji rastiya şoreşgerî tê. Pêwîst e, roman li ser vê bingehe were afirandin. Ev yek wisa jî dikare bibe bersiv û rexnekirina wan kes û nêrînan ku dixwazin ber bi kevneperestiyê, reformîzm û modernîzmê ve bibin. Bi vê yekê re, roman dibê xwqediyê xetek pêşverû, hesret û daxwazan. Ê rêberiya şoreşê, ji xwe re dike bingehe. Ev roman jî rastiya jiyane bi vî rengî analîz dike û bi awakî radîkal, jiyana kesan ku îro ber bi hilweşandinê ve diçe, rexne dike. Bi zanyarî li hilweşandina wê mêze dike. Ew wisa jî, bersiva "li şûna wê jiyana kevn, jiyaneke çawa wê were avakirin?" dide. Ev jî dibê sedema di kesaniyeta mirovekî, an jî çend mirovan de, civak bi giştî ji nû ve were avakirin-nixandîn. Ev kesaniyeta, di

30

bingehê de dikarin bibin sedema analîzên rastiya dîrokî û civakî. Ev kesanîyetên ha, nûneriya kîjan têkîliyên paşverû yên dîrokî û civakî dikin? Vê yekê baş analîz dike. Ev analîz çiqasî bi kûryî, bi bedewî û hunerî were kirin, evqasî berhemeke hunreî ya baş dertê holê. Ev jî bi qeweta hunermend ve girêdayî ye. Hinek xiyalên xwe didine xebatê, daxwaz û hesretên xwe fînin ziman. Ev li dijî çî me, çî dixwazim, çî xerab dikim, çî ava bikim, çî ne bedew e, çî bedew e, çî dikare were jiyandin, çî nayê jiyandin, çî dikare were pejjirandin û çî nayê pejjirandin? Van pirsan bi awakî vekirî dike û bersivên van pirsan jî dîsa bi awakî vekirî dide. Bersivên van pirsan, civakê bi giştî eleqeder dike.

Ev bingeha romanê ku em dixwazsin bi pêşbixin, di çarçova van pirsan de, pir-hindik dertê holê. Rastiya îro ku tê jiyandin jî, ev e. Ev rastî çiqas bi paşverûtiyê, dagirkeriyê û feodalîyê ve girêdayî ye,

31

Abdullah Ocalan

hewqasî jî modennîzmeke ku şexsan cîla dike, dixwazê bibiriqîne û bin vala ye. Ev yek jî derketiye holê. Dîsa welatparêziya sexte, şoreşgeriya sexte... û gelo di bin van de şexsiyet çî ne, çî nîn in? Hatine kifşkirin. Ê bi vê yekê re jî, rizgarbûna civakê bi nasnameya netewî re çawa girêdayî ye, nûnertiya vê di kesanîyetekê de çawa dibe û ev kesên ku wê nûnertiye dikin, çawa dertên, çawa têdikoşin? Me ev hemû deranîne holê.

Qala kesên ku riya navîn digrin jî, hatiye kirin. Ev kesên ha, lingekî wan di bermayiyên qirnên navîn de, lingekî wan jî, di civaka îro de ye. Siya her du aliyan jî li ser van kesan xuya dibe. Ev kesanîyetên ha, di demên girîng de dertên û dixwazin weke xwe bikin. Ev yek jî hatiye rexnekirin. Bi taybetî, analîzên serokatîyê di van xalan de pêşketinên girîng deranîne û ev analîzên bingehîn in. Ji ber vê yekê jî ev analîz, ji bo romake şoreşgerî dakre bibe

32

weşîle û dikare afîkariya romaneke wiha bike. Ev xetên ha di analîzê de hatine xuyakirin. Analîza kesaniyetên bingehîn di nav jiyânê de, di nav şer de, bi tecrûbekirin hatiye çêkirin û derketiye holê. Yanî ev analîzên ha ne xiyal in, rastiyên ku têkoşînê deranîne, li holê ne. Ji ber vê yekê jî weşîleyên ku di edebiyata gelek welatan de tune ne, me bi dest xistine. têkoşîna rizgariya netewî ku partiya me serokatiye je re dike, qehkenanî, xiyanet û yên xwe li riya navîn digirin, deraniye holê. Ev jî ji bo romanê pergâlên –alavên- pir mezin in. Heya tenê li ser demekê, li ser kesaniyeteke, li ser fîpekê jî dikare were nivîsandin. Daxwaza me tenê ew e ku nameyên wan ên bingehîn, ên ku bi prosesa partiyê û têkoşîna netewî ve girêdayî ne derînin holê. Bingeha romanê ji aliyekî ve rastiya dagirkeriya tir a faşîzma kemafîst, ji aliyê din ve jî rastiya Kurdistanê ya eşîrî-feodalî ya sedsalên navîn wê bîne ziman. Ji aliyê din ve jî wê rewşa kedkar, karker û gundîtiya xizan,

33

Abdullah Ocalan

kesaniyetên ku ji benê eşîrî-feodaliyê hatiyê qetandin û têkiliyên van kesa bîne ziman! Bi xwe, di wateyekê de PKK ev e. Roman jî van pêşketinan bi hunerî hîn pêşvetir dibe. Droman hem berlemeke pêşketina şoreşê ye, hem jî rengê dide pêşketina şoreşgerî. Erê, her çiqas şoreş bi roman, helbest, wêne û muzîkê pêk nayê jî, lê ew dikarin di nava pêşveçûna wê de, rola xwe bilîzin. Kesaniyet û fîpên bingehîn hene, lê çiqas fîpên mîna hev biaxivin, malzemeyên romanê ewqas deqlemend dibin. Ji ber vê yekê jî bir bijartin û bi sentezê roman dikare çê bibe. Di bingeha romana ku em dixwazin bidin, li ser grubên cudacuda lêkolîn çê dibin. Em li dijî kîjan jiyânê reaksiyonê nîşan didin, hestera me ji jiyaneke çawa sre heye? Ev têne pirsîrîn û xwestin. Dîsa çi baş e, çi bedew e, çi rast e, çi şaş e, çi bedew nîne, çi xerab e? Ev pirsên ha jî bi awakî vekirî têne pirsîrîn. Ji ber ku roman li ser van xalên bingehîn bi pêş dikeve. Ji kude tîn, jiyana berê çi ye,

34

veqetandina qê, ji qê jîyanê çawa ye? Û dîsa bi jîyana nû ve çawa girêdeyî ye, qê jîyanê çawa çê kin û hûn dixwazin wê çawa xurttir bikin? Ev pirsên ha jî tim têne dayîn.

Di aliyekê ve, pêşketin çima bi lez çênabin, çima nikarin bibine mîmîtanên şoreşger, ev yek di kesaniyetê de dibe sedema çi? Bi sfîleke rast, ji bo pêşkeftina şoreşê, bi vî awahî bibe alîkar.

Abdullah Ocalan

Divê romana Kurdistanî serbixwe be

Dema ku li Kurdistanê bingeha romana şoreşgerî tê pêşxistin, pêwîst e, mirov ji tecrubeyên netewên din jî feydê bibîne. Bi

taybetî jî, ji rastiya romana gelên ku şoreşên bingehîn pêk anîne, mîna frensian, rûsan û yên din... ev yek girîng e. Heya hinin taybetiyên şoreşa îslamê ya di dema destpêkê de, şoreşa frensa û têkiliyên di navbera şoreşê û Vîktor Hûgo, Balak û romannivîsên din de deyne û lêkolînan çê bike. Dîsa, gelo têkiliyên şoreşa Rûsiyayê bi Toltoy, Dostoyêvskî, Çêrnîşêvkî, Gorkî û bi yên din re çî ne? Dûre çawa bûne paşverû û kevnepereşt? Bi vê yekê re jî kesaniyeteke çawa deranîne holê? Malbateke çawa, jin ber ev xal dikare were ber çavan. Romana Kurdistanê, ji ber rastiya xwe ya li ber çavan, ji yên din cuda ye û yên wek wê rastiya xwe ya li ber çavan, ji yên din cuda ye û yên wek wê rastiya jî tune ne. Ev xal divê were dîtin! Taybetiyên jiyana civaka kurdî, dîrokî ne û ji yên civakên din cude ne. Ji ber vê yekê kurdî, dîrokî ne û ji yên civakên din cude ne. Ji ber vê yekê jî, divê mirov orîjînalîtiya wê baş bibîne. Yanê romana Kurdistanê divê hinekî serxwe be. Lêpî

37

Abdullah Ocalan

(teqlîd) wê zêde romana kurdî bi pêş nexe. Lêpî romana tirkî jî bi pêş ve nebir.

Tekoşîna me ya şoreşgerî ev yeka ha, baş deraniye holê. Livbaziyeke şoreşgerî ya baş dikare bibîne ku şoreşa me nunere peş ve dibe û je re dibe neres. Bi nunere ji şoreş dikare gelekî pêş bikeve. Dikare xebateke wiha were kirin û berhemên xurt jî derîne holê. Di vê prosêsê de, têkoşîna me gelekî dorfireh bûye, eger birsiva pirsê "Divê mirov çawa bijî" bi romanekê were dayîn, wê alîkariyeye mezin be. Heger derfetên me dest bidana, bi dilê mên leşkerî û her wisa bi yên siyasî re tevayî me yê alîkarî bida vê dilêma edebî jî. Ji xwe em çiqas firsendê dibînin, vê yekê jî pêk tînin. Xebata me jî, ji xwe tê wateya amadekirina derfeta vê yekê!

38

Mîlîtanên ku di vê yekê de xwedî îddîa ne, pêwîst e, girîngiya hunerê, bi taybetî jî girîngiya wêje û romanê bînin ber çavê xwe û bersiva pirsê: "Mirov divê çawa bijî?" bidin. Û ji bîr nekin ku bi vê yekê dikarin afîkariyeke mezin bikin.w

Çawa ez her tim dibêjim, mirov dikare gelek mînakên bîne ber çavan. Di dîroka hemû gelan de, hilpişkînen –gaven- wiha hene. Di dema began de, di wêjeya kurdî de hinek pêşkeftin çêbûne.

Mirov dikare di destanan de çavkaniyên prosêsên ne diyar û şîrovekirina wan prosesên bibîne.

Li ser hinin mirovên –wek Kawayê Hesinkar-, ku serî hildane û li ser Memê Alan hinin şîrovekirinên wêjeyî hene. Vana jî, ji pêşkeftinên civakî hêz girtine û hatine bi pêşxistin. Bi şîrovekirineke bi zaravê Rojhilatê heya roja îro jî bandora xwe nîşan dane. "Mem û Zîn" a Ehmedê Xanî di vê wateyê de şîrova vê yekê ye ku otorîta kralan

39

Abdullah Ocalan

Ji bo gel çarçoveke netewî û civakî ye. Ev çarçove jî li gora xwesteka wê demê ye. Ehmedî Xanî perçekirina ku began pêk anîne û şerên di navbera wan de fîne ziman û dide kifşê, ka ew çawa bûne sesesên pêknehatina yekîtiya netewî. Li vir beg û feodaliya ku di warê yekîtiya netewî de bûne asteng, têne ziman. Le jî ber ku al prosesek şoreşgerî re derbas nebûye, bi şîrovekirineke hîn xurttir nikare biqedîne û bi pêş bixe. Ji xwe, jî ber ku li Kurdistanê şoreşek pêk nehatiye, mînakên romanê yên xurt jî tune ne. Ne di sedsala 18'an, ne ya 19'an û ne jî di sedsala 20'i de tune ne. Tiştê ku hatine nivîsandin jî, romanên tirkî ne, yên ku li ser bingeha kemalîzmê derketine holê. Yaşar Kemal bi xwe jî, ji rastiya kurdên ku asîmîle bûne û bûne tirk, derte ser rê û bi vê yekê jî wêjeyê didomîne. Roman nivîsên wek wî gelek in. Ev romannivîsên ha di dîroka komarê de (Komara Tirk) her tim serhildan perçekirine û xwe bi Tirkiyeyê ri kirine yek ^navê vê jî

40

kirine pêşverûfî! Heya xwestine ku exlaqê kemalîstî, qirkirin û wêrankirinê wek tiştêkî meşrû nîşan bidin. Di perspektîva van romanên de, tiştên ku hene, nasnekirina rastiya Kurdistanê ye. Înkarkirina her tiştî ye, kolandina nexweşiyên berê ne. Kurd paşverû û hov têne nîşandan.

Dixwaze tirk be, dixwaze kurnd be, heya îro romanên romannivîsan ên li ser Kurdistanê, wêje û huner li ser vê bingehê pêk hatine. Helbet, evê yekê jî bi xwe re wêrankirineke mezin aniyê. Bi taybetî kesaniyetek şaş çê kiriye. Li hember roman û fikrên azad bûye asteng. Bi xwe re tirkayefî, koçberbûna metropolan, hovdîtina welat û gelê xwe û veqatandina ji wan aniyê. Ev prosesa ha, prosesa reva ber bi metropolan û Ewropayê ye, reva ji xwe ye. Di eynî wextê de ew prosêsa reva giyanê ya ji mejî ye. Ev prosêsa ha heya gihîştîye naletkirinê jî. Her

41

Abdullah Ocalan

tişt bi erzanî ji dest hatiye berdan. Welatparêzî, ji azadiya civakê hatiye dûrxistin. Em dibînin ku ev yek heya derketina tevgera şoreşgerî bûye wek trajediyê û ev trajedî jî gelekî kûr e.

Têkçûna hemû serhildanan, di vê encamê de roleke mizen lîstîye. Piştî serhildanan, yanî di prosêsa terora spî de, rastiya gelê Kurd ji dema tekçûna serhildanan bêhtir anîne ber tunekirinê. Tîpên ku hene di vê çerçovê de derketin hûn dikarin şîrove bikin, bê hûn çî ne û çî dixwazin? Ev yek jî, tê wteya ku mirov bigihîje prosêsa nixandina objektîv û reel.

Ew kesên ku bi rastiya xwe tenegehîjin, nikarin bibin xwedî livbaziyan cîddî. Ew bi hîsên xwe dertên holê û ev derketin jî, ji hemû bandoran re vekirîye. Ji bo çî? Ji ber ku ev derketin li gor rastiya wî nîn e. Hayê wî jê tune. mirov dikare vê yekê wek rengêkî cehaletê bibîne. Heger hûn baş bala xwe bidinê, rastiya ku hûnîro

42

tê de ne ev e. Koka we yek e, lê hûn çiqas têgihîştine, ne diyar e! Kemalîzm, çiqas karibûye kitiye nava we. Malbatî û eşîrî jî dîsa wisa. Hûn ji welêt û ji gel dûrkitine. Bandora rewşenbîriya tirk bi rengekî demogojîk, li ser we xuya dibe. Demogojîya feodal jî li ser xe dixuye. Îdeolojîya dê, bav û mizanan di we de bi geqde bûye! Eên ha jî kesaniyetên we ji rastiyên bingehîn, dîrokî û hemdemî dûrxistine û veqedandine. Ji ber vê yekê jî, hûn jar dimînin. Di hemû herêman de fîp û kesên ku axînan dikin, dikevîne aloziyan, zelal nabin, tûj nabin, nikarin werine analîzkirin, hene û gelek in. Ev taybetiyên kesaniyefî, heya di nav rêberiya şoreşê de jî xwe parsitiye û ketiye na me. Me xwest ku em vê yekê bi şûrê şoreşê yê herî tûj, ji holê rakin. Ji xwe piraniya we jî, gotin ku: "Riya kurt jî bo pêşkeftinê ev e" û hûn ji ber vê tevî şoreşê bûn. Reaksiyona we li dijî sîstemê çêbû û hûn hatin. Lê jiyana we ya îro di nav partiyêde, xuya dike ku hûntiştên berê, bi hezar cureyê hê jî

43

Abdullah Ocalan

didomînin. Reaksiyonên li hember we jî, di nav organîzasyonê de, tê wateya şerê di navbera şoreşê û dijberî şoreşê!

Em dixwazin hîmê romanê, di prosêsa pêvajoya kesên ku tevî şoreşê dibin yê partiyetiyê, hişyarbûn netewî û ji demajoya aadiya civakê ve dest pê bikin. Romana şoreşgerî bi vê yekê jî hatiye wezîfekirin. Jarî, bê hêzî û nezelalbûnên di destpêkê de hebin jî, divê ku em bi wan re jî dest bi vê xebatê bikin. Ev yek divê werê dîtin. Lewra rasfî ev e. Vê yekê bi demogojîya "ez pir bi hê im, pir bi biryar im!" mirov nikare pêk bîne. Ji xwe em niha baş bibînin ku dereca têkîlî û nakokiyên ne cîddî, nagihêjin tu encamê. Wek kesaniyetên ku xwe pir mezin nîşan didin, kesaniyetên mirî jî, bi hêsa dikarin bibêjin ku ev kesaniyet ne li gorî dema derketina şoreşê ne. Tîpên me jî hemû taybetiyêncîhekî wiha re verikirî ne. Mirov vê jî wek eybekê bibîne û xwe ji bin

44

bikişîne jî, an jî ser bigire û bixwaze ku wih jê xelas bibe, ne rast e. Tiştê ku di vê rewşê de divê ku were kirin ev e: rastî başa were tespîtkirin û bi vê re jî were têgihîştin ku ev ne çarenûs –qeder-e. Bi hilweşandina yên kevn re (paşverû), yên nû werin avakirin. Ji bo avakirina yên nû pir tişt gerek in û ev ji bo me pirsan mirin û jiyane ye. Ji bo ku bigihîje encama xwe, divê ev yek were dîtin û di hemû herêman de bi biryar, bi îrade û bi berxwedanê kedkariya vê were kirin.

Di hîmê romanê de, wexta ku me xerakterer danî, me xwest ku em û hêlên wê yên ilmî, hêlên wê yên hunerî jî bînin ber çavan. Nêzîkbûna me wiha bû. Nîla jî em li ser vê yekê munaqesê dikin û roman pêş dikeve û di jiyane de têne nivîsandin! Ev pirên ku em timî dipirsin, li gorî romanê ne. Dayîna van pirsan jî ne tesaduf e. Her rojê li ser van tewran mudaxele çê dibin ev jî nîşan dide ku

45

Abdullah Ocalan

nûjenbûn ji nû ve çê dibe û ji hêlekê ve jî nîşan dide ku ev kar çawa bi kûrayî dimeşe.

Divê mirov li hember hinin têkîlî û tewran reaksiyonê nişan bide, xwestekên kevn û nû biguheîne û li şûna wê jî, xwestekên terza nû derîne holê, bi îrade û toreya civakî re, bi malbatê re, hesabê xwe bbîne. Îro di vê riyê de têkoşînek heye. Şerê me yê îro, ji bo ku rastiya bandora malbat, eşîr û qebîlan ji hemû hêlan ve derîne holê ye? û deranîna rastiya wan li ser jiyane çawa bandor hiştine ye?

Gihîştina terzên têkîliyên nû, ûslûb û xîtabên wê û dîsa her roj xerabkirina yên kevn û avakirina yên nû jiyakeke romanî ye. Em dibînin ku zêdehiya temayên romanê derecê hisî ne. Derecên hisî bi îfadekirinên zanistî têne nixandin. Roman, di hundirê xwe

46

de, dereca hisî jî xwedî dike. Lê bi giranî dixwaze ku derecên hisî û îfadekirina wan yên giyanî, bigire.

(Ev nirxandin ji pirtûka “Nasil Yaşamalı?-Cild 2” hatiye berhevkirin). (Ji bona wergerandinê jî pirtûka Tirkî, Erebî û ya Kurdî hatiye bikaranîn)

Abdullah Ocalan

ROMANA ŞOREŞÎ

Zimanê Şoreşê...Wêje

49

Abdullah Ocalan

Tiştê li vir dixwazim bêjim, tiştê ez dikim karekî wêjeyî ye, lê belê bê zimanekî wêjeyî ye. Ji bo fêmkirina wêjeya Kurdî, pêwîste mirov di destpêkê de, avahiya civaka Kurdî fêmkirina bike, lêkolîn bike û têbigihêje. Berî em têkevin cîhana ziman, pêwîstiya me bi fêmkirina rewşa derûnî û civakî ya vî gelî heye. Ku em vê yekê nekin jî, em nikarin wêjeyeke Kurdî biafirînin. Ev yek jî, yekser bi şoreşê ve girêdaye, bi kiryara hilweşandin û avakirinê re girêdaye û ev jî xaleke pir girîng û bingehîne. Pişt re jî ziman di pleya duyemîn de tê. Wê pir baş bêt ku em bi zimanê Kurdî rewşa derûniya civaka Kurdî binivîsin, ku ev yek pêk neyê jî, tu dikarî bi kîjan zimanî din bixwazî binivîsîne. Mînak; tu dikarî bi zimanê Rusî jî derbirîna wê bikî, demê tu derbirîna realîte û civaka xwe bi vî zimanî dikî, ew dibê bûyera wergerandina realîta rewşa Kurde û ev zimana(Rusî) jî, tenê dibe amêrê veguhaztina zimanî ye. Lê

50

niha tiştê herî bo me pêwîst, ew şiyarkirina giyanê Kurd ji xewa kur
û tevizi ye...

Abdullah Ocalan

Tenê bi zimanê Kurdî nivîsîn, ne bes e

Ez li vir dixwazim tişteki dîtir jî lê zêde bikim, tişteki ku girîngî û
nirxekî xwe yê mezin heye. Rabûna te bi nivîsandina xebateke

wêjeyî û bi zimanê Kurdî jî li ser kesayet û civaka Kurd, mirov nikarê wî karî tenê sirf wek karekî wêjeyî bigre dest; jiber ku kesayeta Kurd di zihniyeta kemalîzmê de heliyayi ye, ev yek(kesayet) jî nakeve nav çanda Kurdî. Divê mirov li hemberî vê bûyera xeter hişyar û wirya be. Ji ber wê demê, her karekî wêjeyî jî nivîsarî(metn) nivîskî û şiklî derbas nakê û di hindir xwe de çî naverokî û wateyî rast ranakê...

Abdullah Ocalan

Roman bixwe şoreş e

Beî her tiştî dive em ji xwe bipirsin: Gelo roman çiyê? Ka romana Kurdî heye an na? Rewşa ku gelê Kurd dijî, bibe meteryalêkî wêjeyî ji bo romanê yan na?

Wekî em dizanin di demên bûrî de efsane hebûn, em dikarin bêjin ku ew jî heyanî astekê wek romana bûn. Em dikarin nave roman li ser (**Mem û Zîn**) bikin. Ku em bixwazin di demên niha de, **Mem û Zîn** bikin romaneke hemdem û ji her kesî ve bê têgihîn, pêwîste ku em ji nûva wê bi nêrîneke nûdem û hemden binivîsîn. Em tu carî nikarin bi sivkî û dûrûfî nêzî bûyera romanê bibin. Li vir dive em agahdar bin û şiyar bin ku nekevin dafikên pesindayînê, ne jî dafikên zem kirinê û ne bi rastiya bûyera re jî şer bikin. Armanca min ji vê axaffinê ewe; dive mirov ne bi şêwazê pesnan, ne jî zema binivîsîne, ev yek jî şaşê. Mînak; demê ku em li ser şoreşê dinivîsîn dive ewên piştgiriya şoreşê kirinê ji bîr nekin, ne jî ewên

55

Abdullah Ocalan

ku dijminatîya wê kirine...Romanê hêmanê(hîm, stun)xwe hene, vegotina herkindina çend kesayetên di nava pêşgotin, niving û paşgotinê de ye. Mînak, ji rastiye dûr di nivîsandina romanê de, mirov dibe xeyala û rabûna bi nivîsandina rastiyan wekî xwû(belge, xweser) dikeve xana wêjeya bîranîna... Hevalên me jî, di nivîsandina çîrokan de zîrekin, lê ji bo romana, tiwaneya wan ya nivîsandinê tûneye. Ew jî, ji ber ku roman, li tev hemû tiştên bûrî jî, hinek hêmanên nû dikevin ser. Yanî, romannivîs radibê wesf û vegotina tiştên ku pêwîste bibê dike. Demê ku romannivîs bi wê nikaribe rabe, em dikarin navê (çîrokvan) lê bikin, ne romannivîs. Mînakên vê jî pir in, romannivîsên Russan yê navdar wek (**Çernîşevskî, Toolstuyî, Dostoyevskî**) her wiha jî gelek mînakên ji wêjeya Firansîz û wêjeyên Îslamî hene, em dikarin (**Nehc El-Belaxe**) mînakeke zindî li ser vê xalê bidin(çendî ku min ev pirtûka nexwendibê jî) mirov dikarê vê li ser vî xalê bêje...

56

Abdullah Ocalan

Şoreşa wêjeyî

Li gor nêrîna min baştîre em bêjin: "Wêje û rastiya şoreşê". Di hindir vê gotinê de erênî û nerênî derbas dibê. Wekî tu dizanî ev jî

tişteki realîteye. Wêjeyê jî roleke xwe ya nazik û zirav di jiyana şoreşê de heye. Dikarin bêjim şoreşeke bê wêje, wek mirovekî bê cile. Wêje, wateya şoreşê didê, aliyên xweşikiyê (çelengî, ciwanî û qeşengî) didê, her wiha jî mirov dikare bêje: "Şoreş bê wêje, weke mirovekî çî bemanên xweşikiyê tê de nayên dîfin ye."

Abdullah Ocalan

Li romanvîsekî rast digirim...

Em nikarin di romanê de, rewşên siyasî û civakî wekî ku di axaftin yan jî civîneke siyasî de bigrin dest xwe. Mînak, demê tu dest bi

nivîsandîna romanekê bikî – em bêjin romane li ser min- tu dikarî ji temenê zaroktayiyê de dest pê bikin, yan jî bi peywendiyên ku min çêkiriye, yan jî, ji bûyerên têkoşîna min bi hinekan re û yan jî bi peywendiya min bi wê jinê re. Belkî dertpêkeke asan û kurt be, lê misogere ku wê te bajo deryakî ji bûyer û zûlan(detay). Tiştê herî girîng bi vê mijarê re girêdayî ye, ew rastiya civaka Kurd e. Tu dikarî vê pirtûkê bi (Mirîna Mêrê Kurd) bi nav bikî, yan jî (Mirîna Jina Kurd), yan jî (Mirîna Gelê Kurd) bi nav bikî. Di romana (Mem û Zîn)de, helbestvan Ehmedê Xanî diyar kiriye ku çêbûna evîna Kurdî di wê demê de ne gengaze(mumkune). Ev yek jî- bi awayekî bêhempa- bi riya destaneke helbestî vebêjandiye. Her wiha jî gelek evîn- yên binav û bang -di nava gelên cîran de hene, wekî di wêjeya Erebî de çîroka (Leyla û Mecnun) û di nava şoreşa me de jî Zîlan û çîroka evîna wê ya destanewî heye.

Abdullah Ocalan

Zîlan bi wê çalakiya xwe, kîn û nepejrandîna xwe jî hemû awayên kevînar ya jina Kurd tê de dijî dabeşîn. Zîlan minarak bû li ser rêya jiyana jinê ya nû... Ku tu bikaribî têkevî hundir van zûlan-girêkan, wê tu şerê me, evîna me ya mezin, çelengtiya me û serkeftinên me bibînê ye... Li gel min bixwe jî derfeta nivîsandîna 300 rûpel li ser rojên dawiyê-yên tijî zûlanên nazik û germin- yên jiyana Zîlan binivînim.

Destana vejînê û roman...

Tu dikarî li ser awayê derketina min jî binivînin, li ser taybetmendiyên kesayeta min û taybetmendiyên civaka Kurd, li

63

Abdullah Ocalan

ser peywendiyên malbatê, li ser sedemên reva Kurdan ber ve çiyar û xweavîna wan jî çiyar re û li ser taybetmendiyên derûnî yên mêr û jina Kurd binivînin. Ku tu van hemûyan pêkneynî, wê tu nikaribê ye romaneke rast- ku rastiye di gelek aliyên wê re diyar dikê- binivînin. Her wiha jî, xalên lewaz û nerênî yên ku di civaka me ya Kurd de derdikevin û jiyar dikin, ka derfetên rast yên jiyaneke azad hene an na... û hun dikarin li ser van û gelek pirsên derûnî û dîrokî binivînin. Tu dikarî mînakên ji bûyerên dîrokî jî têxî vê romanê. Di romana (Çi Bikin) ya Tîşîrnuvîskî de em vê yekê eşkere dibînin. Tu dikarî sedem û wateya karên Îskender û Îmam Elî diyar bikî... hwd. Ev hemû jî di hundir çerçefe ya girêdana dîrokî bi demên niha re ye. Rastiya şoreşê jî pêwîste bi vî awayî be, ev jî daxwaz dikê ku hemû girêkên heyî bînin vekirin. Wek girêkên kesayetê û yên taybet, girêkên jiyana rojane ya- bi yekserî -di bûyera hilweşîn û avakirinê de bandor dikê. Bi vî rêbazî derfeta

64

gav avîfina romana Kurdî gaveke din li ser rêya pêşkeftin û bilinbûnê heye. Ku em bixwazin romanekê li ser şoreşa Kurdistanê binivînin, em nikarin- bixwazin an nexwazin- PKKê û kesayeta serokatîyê neynîn ziman. Bêguman ev jî di nava jîngariye ku di destê nivîskar de heyî de. Li rex wê jî gerek dikê ku nivîskar, di lihevîstîna û lêkdana kesayetên romanê û iyarkirina hemû aliyên nerênî yê realita li ser tê nivîsandin xwedî azadiyeke tam be. Armanca min ya mezin jî ewe ku ez di nava vê romana dîrokî ya tomerî de, romanekê- rewşa derûnî ya mirovan- ya ku bi projeya te ya romanê ve girêdayî binivînim. Yek ji van xalan jî, kesayeta **serokatîyê ye.**

Abdullah Ocalan

Ku serokatî neyê naskirin, berhemekî baş dernakevê holê...

We duh bi çavên xwe dît, ku çiqasî gel bi min ve girêdayî ye. Ji bo têgihîştina vê kesayetiyê, pêdeviya te bi çavkanî û meteryalan heye. Heta tu dikarî biçî cîhê jidaykîbûna min, ev jî naskirina te ji vî kesayefî re dewlemend dikê. Ji bo ku hîn bêhtir tu têbigihêjî, divê aliyên dîtir ji dest bigrî. Çi ku derûnî û jêdera civakî û çînayefî be, çi jî zanabûn û agahdariya civakî be, hetanî têkiliyên cinsî jî tu dikarî lêkolîn bikî. Ji aliyekî din ve jî, divê vî şerî-yê ev kesayet bi rêve dibê- binasî û her wiha jî, kî vê kesayetiyê muxalefet dikê û kî jî piştevanî dikê.

Ji bo nivîsandina vê romanê pêwîstî bi têgihîştina kûr ji avahiya ramana dewleta faşîst ya Tirk, û dîroka berbertiya Tirkiyê re heye. Ev babetana jî gelekî nazik û girîngin. Li ser kesayeta Kemal Atatürk rawestandî û fêmkirina hemû aliyên dîrokî, kesayefî, siyasî, fêmkirin û naskirina dîroka dewleta Tirk û artêşa Tirk ji xalên

67

Abdullah Ocalan

gelekî girîngin. Fêmkirina kûr ji serleşker û ramandarên faşîzma Tirkiyê... Pêwîste ku tu bi van tiştan hemiyan rabî, da tu romaneke wekî ku dixwazî binivîsînî.

Li ser van tiştên derbasî bûyî hemiyan jî, pêwîste tiştên me li ser partî û rêxistinê gotiye fêm û têbigihêjî. Ji van hemiya jî girîngtir, divê tu Barzanî di hemû aliyên de- bi kurahî û muqateyî- fêm bikî, bi taybetî jî di aliyê siyasî û îdeolojî de...? Ka di çî awayî de pêwîste em rewşa Kurdistanê bibînin?...

68

Erkê nivîskar û wêjevanan di pêşxistina romana Kurdî de...

Ev yek ne bi şoreşê ve girêdayî ye, lê belê bi wêjevan û ramandarên Kurdan ve girêdayî ye. Derfet hene ku mirov pir-pir li

69

Abdullah Ocalan

ser stran, helbest, serhatiyên û hwd binivîsîne... Li gofê nêrîna min, ku romanvîsekî Kurd yê rast heba, û romaneke Kurdî ya rast binivîsanda, bêguman wê xelata Nobelê bidest bixê ye. Bê guman, ev xelata li benda derketina romana Kurdî ye.

Mînak, Yaşar Kemal, heya niha ev xelata wernegirtiye... hun dizanin sedem çî ye?... Ji ber ku Yaşar Kemal, hemû rastiye Kurdî venabêje û diyar nakê; lê tenê hinek aliyan vedibêje. Ku ew bi Kurahî û bingehîn li ser rastiya realîta Kurd bisekîniya, wê bi asanî ew xelata wergirta... Gotina wî nivîskarê Russ-yê ku te ji min re qalî kirî-tam raste. Axa me bakîre ye û bi hewceyî gelek ked û dayîne, hunermendê Kurd divê ku ji birçîbûna xwe ya ramanî û hizfî xelas bibê. Vaya me pêngava yekê pêkanî, û ew axa bakîr me cut kir, li vir jî rola hunermend û rewşenbîrên Kurd tê, ji bo ku bi karê xwe rabin û rola xwe ya dîrokî bilîzin...

70

Ji bo pêşxistina wêjeya Kurdî, pêdevî bi pêşbirkên wêjeyî heye...

Belê, divê tişteki wisa bê kirinê, di şoreşa me de, pêvajoya niha pêvajoya wêjeyî û hunerê ye. Ew pêşbirkên wêjeyî jî, wê xizmetên herî mezin di vê xalê de bikê ye. Bawerim ku nivîskar û rewşenbîrên me yê kurd, tiwana wan heye ku bi vî karî rabin û vî erkî pêkbînin.

Bi damezrandina komeke taybepî ku bi vî karî re mijul bibê, merj û pîvanên vê pêşbirkê û babetên din (navkirina pêşbirkê, diyar kirina dem û jivana... û hwd) diyar bikê re dibê. Ev jî pisportiya we ye, em jî, ji bo dayîna piştevanî û arîkariyê amadene.

71

Abdullah Ocalan

Ey wêjevan... Li dengê Ocalan gohdarkin...

Ev hevdîtina me, dibê hevdîtina şoreşê bi wêjeyê re. Ev nêrîna min ya taybete; çendî ku wêjeya me ya Kurdî nerêniyan jiyana dikê jî û

72

ji rastiya şoreşê dûr bê jî... ji bo ku hun vê yekê pêkbînin, ji we lêkolînên kûr, goftuguyên zanyarî yên birêk û pêk û xeyalên afrandêrî ji we tî xwestin. Bila ev jî bibê pêngava destpêkê ya li ser vê rê yê. Divê hun xwedî wêrekî û evîniyeke mezin bin, bila di kesayeta pêşewr(**fikirdar**) û wêjevanên me de, têgihînen evîna mezin çêbibê û bi pirs û mijarên biçûk û vala re mijul nebin. Divê li ser diyarkirina aliyên erênî û nerênî yê jiyana şoreşa me û realîta Kurdî bixebitin. Divê mirov van pirsên evqasî nazik û çarenûsî bixemsaî nêzik nebin. Ev jî naveroka karê wêjevan û hunermendane, ne karê min e.

Bangawaziya min ji we re... **Bibin xwedî wêrekiyeke mezin û min jî, wekî piştevanekî mezin jixwe re bibînin û serkeftin wê ya we bêt.**

73

Abdullah Ocalan

(Ji gotûbêja wî yê di 30/11/1997-an de, bi Bavê Nazê re hatiye berhevkirin)

74

MUZÎK GIYANE

75

Abdullah Ocalan

Muzîk giyane. Eger kesek hez li muzîkê neke, ew kes hez li jiyane jî nake. Kesê ku jî jiyane jî hez neke, tu car nikare xwe xwedî jiyane bibîne. Muzîk giyane mirove. Her ku çawa mirov bê yê giyan najît, heman dem de jî bê muzîk najî.

Ez pir godarî muzîka klasîk dikim. Li Muhemed Arif Cizrawî, Kawis Axa û yên dîtir... Li muzîka van kesan de jiyana gel û evîniya welat tê bi ronî diyar dike. Hem qehremantiya gel, him jî şerê navberî êlan (eşîr) de û hem jî rawestandinên li hemberî dewletên dagirker, yanî bi giştî panoramaya civaka Kurdistan diyar dike.

Muzîka Erebi jî gelekî xweşe, mirov hez dike lê gohdar bike. Ji bo xweşiyê ez hinek car lê gohdar dikim. Di muzîka Erebi de giyan heye, welat heye, germahî heye... Erebi bi rêya muzîkê li ser piyan mane, lê belê muzîka arabîsk, muzîka Erebi xirab kiriye.

76

Di muzîka arabîsk de giyan dimrê, hêvî namîne, mirovatî namîne. Arabîsk, mirov serxweş, bêagah û bêhiş dike. Eger mêze bikin dibînin ku her kesekî ketibe bin bandora muzîka arabîsk wekî serxweşan e. Li rex wê jî ew kes, bêhêvî dibe û dimre. Li Kurdistanê jî, ev cureya muzîkê- bi taybêfî jî pişfî hatina cuntaya leşkerî ya 12-ê Îlonê, sala 1980 an de-, bi rêya Îbrahîm Tatlıses belav bûye. Dewleta Tirkîyê bi zanabûn piştgiriya (yarmetî) vî cureyî muzîkê kiriye. Bêguman muzîkekî ku pê bimrin û serxweş bibin, ji me re dest nadê. Ji bo gelê Kurd vejîn, azadî, hişyarî û welat pêwîste. Ez dibêjim muzîk giyane, lê belê muzîka arabîsk giyanî mirovan dikujê.

Abdullah Ocalan

Erkê Hunermend

Ez xwe wekî hunermendekî dibînim, polîtîka bi hemû şêwazên xwe hunere. Polîtîka bêyî hunerê bi rêve naçê(nameşê). Me dît ku

polîtîkayêke derveyî hunerê kete çî rewşê? Hilweşiya û şikestin anî. Pir caran li Kurdistanê polîtîka bê huner bû. Em girîngiyekê mezin didin hunerê û bi rastî jî weke hunermendekî nêzikî xebatên polîtîkayê dibin. Pêwîste ku hunermendên me jî, pirsgerêka Kurd, hevî û daxwazên gelê Kurd li rêya muzîk bînin ziman. Heya niha hunermendên me bêhêz û lewaz mabûn. Teze dest pê dikin.

Min berê jî gotibû: Şoreşa me bi stran û gorañ dest pêkir, ew jî bi stranê Aram Tigran bû. Şoreş jî bixwe şewazekî hunerê ye. Pêwîstiya şoreşê bi hunerê heye, ku huner nebê şoreş jî çênabe. Şoreş hunere. xebata min, xebatekî huneriye. Huner jî şoreşekî weke semfoniya ye. Eger hunera semfoniye berve pêş biçê ji bona gelê Kurd pêngaveke pir mezine. Eger ez muzîksiyar bûma, wê min jiyana gelê Kurd bikira semfoniye.

79

Abdullah Ocalan

Erkekî dîfir yê Hunermendan jî ewe ku muzîka Kurdî bigihînin asta muzîka cîhanî û bikin bi muzîkeke hemû mirov tê bighêjin. Ev gaveke mezine û pêwîste ku hunermend bi vî erkî rabin. Eger hinek hunermend bi vê gavê re mijul bin, em nikarin bêjin ku ewna li şoreş û gelê Kurd dîrin. Jiber ku ew hunermendana gelê Kurd mezin dikin û bilind dikin. Ew kesên ku muzîka Kurdî dikin muzîkekî navnetewî xwedî erkekî sereke û li pêşe.

Tiştêkî dîfir jî heye pêwîste neyê jibîr kirin. Eger kesek semfoniyeke bihêz binivîsîne, divê rabûnê gel jî bixwe pêş çavên xwe. Di nivîsîna semfoniye de hebûnê gel zor girînge. Di semfoniya Ewropîyan de jî Ev xala diyar dibe.

Divê hemû cîhan bizanibe gelê Kurd xwedî çî giyanî ye? Bi çî şeweyî dijî? Ev gela bo çî rabûye ser piya û bo çî xwîna xwe dide? Ev keç û xurtana bo çî xwe dişewifînin. Semfoniya bixwe xwe ji

80

van pirsan re bersîve. Semfoniya Ewropiyan jî, giyanê gelên Ewropî nîşan dide. Semfoniye zor pêWîste bi avabûn û hişyarbûnê netewekî ye.

Di rastiyê de her çawa kêşeya Kurd ketiye girêka kor, muzîk jî bi heman awayî rasfî girêkê hatiye; divê ew girêka bêt vekirin. Çawa ku şoreş girêkên siyasî, civakî û çandî vedike, wisa jî muzîk jî bo vekirina girêka hunera muzîkê jî dibêt çareseriyek. Ev jî rastiyeye; ku muzîk her tim bi doza netewî ve girêdaye. Gohdarî marşa Fransa û Rusyayê bikin...ji kurahiya hindirê şoreşê derketine. Muzîk pir girêdayî şoreşê ye û xebateke bi vî awayî jî hunermendên me tê xwestin. Her çendî ku hinek marş di nava gelê Kurd de hatibin afrandin jî, lê belê hîn bes nîne.

Em dibînin ku bi tomerî, stranên me klasîkin. Li gorî pêvajoya me de- ne di şêwe de, ne jî di naverokê de- bihêz nînin. Hîn jî xwe

81

Abdullah Ocalan

negihandiye muzîka navnetewî ye. Hinek hunermend, -mînaka Ciwan Haco- dixwazin tiştên nû biafirînin, ew kesane jêhatî rêzgirtinêne. Mirov nikarê bo wan kesan bêje ku muzîka wan dûtî klasîkane, yan jî muzîka wan xerabe... Ew cureyê muzîkê jî xwedî cîghekî xwe yê taybete. Bi vî awayî jî muzîka Kurdî berferh bibe û hîn bêhtir tê nasîn.

Semfonî ye jî wek lînûseke mezin ji bo berferh kirin û navnewebûna muzîka Kurdî ye. Min her got û dibêjim: "Ew şoreşa ku em bi rêve dibin, bixwe hunereke û ji hemû cureyên hunerê zêdetir nêzikî hunera muzîkêye." Ji xwe Kurd bi muzîka xwe zindî mane. Di nivîsandina çîrok û roman de û di wênekişandinê de jî, em pir li paş mane. Lê belê Kurd, bi muzîka xwe bihêzin. Di vê navberê de hunermendên Kurd dikarin roleke xwe ya pir mezin bibînin. Ne tenê muzîka nûjen(modern), muzîka klasîk û ya

82

şoreşgerî jî dikarin bihêz bikin... Dîsa jî pêwîste em ji bîr nekin ku pêwîstiya bi wê heye ku em di rêya muzîkê de, dengê gelê Kurd bilind bikin û bi hemû mirovan bidin nasandin.

Bêguman, em her tim vê yekê bînin bîra xwe: Ji stranbêjên me, stranên bihêz û mezin têne xwestin. Bi dehan keç û xurtên me di rê ya azadiyê de xwe şewitandin, narincuk bi xwe de teqandin... û şehîd bûn. Divê ku hunermend jî, li hember asta van bûyeran, bê berhem û bê bersîv nemînin. Demê ku ez van tiştan dibêjim, ne ku ez dibêjim bila hunermend li ser PKK ê stranan bêjin û pesnên me bidin, ji ber ku PKKê pêwîstiya xwe bi pesin dayîne nîne, lê belê hun dibînin çawa dilê gelê me bi van bûyeran dişewitê. Mirov dikeve bin barekî neçariyê û erkekî mezin, ku heger tu li ser van stranan nebêjî, tu nikarî mezin bibî û nikarî bibî xwedî dil. Ji bo vê yekê jî ez dibêjim: " Şoreş bi xwe jî, destkeftêkî

83

Abdullah Ocalan

mezine ji bona afrandîna stranan, her wiha jî hunermendên Kurd mezin dike".

Di nava vê şoreşê de her hevlekî me li hember bi sedan leşkerê dijmin berxwedan kiriye, xwe nedaye dest wan û bi qehremantî jî şehîd dibûn. Hun berxwedaniyeke weke vê li çî cîhekî dîfir nabînin. Ev berxwedantî ji bona dîrok, çîrok, roman, bo wênekêşan û stranan îlhameke gelekî mezin û bihêze. Divê ku hunermend, nivîskar û rewşenbîrên Kurd, vê yekê têxin ber çavên xwe: Heger siba, yek ji nava CIA yê rabe û bêjê, "Nirxandinên serokê PKKê li ser wêjeyê evin", ev jî, ji bona nivîskar û rewşenbîran nabe şermek.

84

Hunermend û Kesayefî

Hunermend bixwe kesayeteke. Peywendiyeye zor bihêz jî, di navbera kesayet û hunerê de heye. Tew tu carî herdu ji hev-du nayên qut kirin. Kesayetekî bihêz hunerekî bihêz diafirîne. Her

85

Abdullah Ocalan

çendî ku kesayet bihêz bêt, ewqasî jî hunerekî bihêz diafirîne. Hinek kes dixwazin huner û kesayetê ji hev-du dûrbixînin, ev yek jî gelekî şaşê. Kesayeta Kurd, kesayetekî lewaz e, çima? Gelek sedem hene, heya niha tu kesî erkê bihêzkirina kesayeta Kurd nexistiye istuyê xwe. Dijmin jî bi hemû şeweyan bi kesayeta Kurd listiye û kiriye kesayetekî kole û kesekî bê kesayet. Ev jî tiştêkî kêmnîne. Ji ber vê yekê, dibînin ku kesayeta Kurd, ji xwe bêhtir gohdarî dijminê xwe dike û ji xwe bêhtir hez li dijminê xwe jî dike... Bi temamî jî, dibêt koleyê dijminê xwe. Bi rasfî jî, dema min kesayeta mirovê Kurd şîrove kir û nixand, wê demê min gelek baş zanî ku mirovê Kurd, ji hemû mirovên dîtir yê cîhanê bêhtir perîşan bûye. Vê jî ez gelekî eşandim.

Divê di çerçeveya huner de jî ev yek bêt nixandin, jiber ku mirovê Kurd perîşan bûye, wê demê hunera wî mirovî jî hatiye

86

talan kirinê. Ji ber ku kesayeta mirovê Kurd, kesayetekî lewaze, wê demê hunera wî mirovî jî hunerekî lewaze. Ji bona vê jî, divê mirov bizanibêt huner çawa tê bikaranîn. Heger em nizanibin çawa huner bikarbînin, wê demê em nikarin kesayetekî hunerî jî biparêzin û berve pêş bibin.

Abdullah Ocalan

Huner û Bazirganî

Girêdana huner bi pere û mûçeyê (meaş) bi armanca dewlemendbûnê, nêzikatîyekî gelekî sivik û seran-sera ye û

nêrinekî bê nîrx û erzane. Hunermendekî xwe bi peran ve girêbide; ev hunermenda bi destê xwe dawî li kesayeta xwe tîne û bi vê jî xwe dikujê. Divê hunermend li şuna ku xwe bi peran ve girê bidin, xwe bi gel ve girê bidin. Bi vî awayî jî hunera wî mezin dibe û bi xwe jî dibe hunermendekî xwedî kesayet. Em dikarin her hunermendekî bi mûçe bidin xebitandinê, ev jî ne zor û zehmete, lê em naxwazin bi vî awayî dawî li kesayeta hunermend bêt û lewaz bibêt. Ez her tim dibêjim: "Hunermend ji me çî dixwazin, bila bixwazin. Lê hunermendekî ku tenê pere ji me bixwazê ew ne hunermend e. Ji ber ku huner ne tê kirîn, ne jî tê firoştinê."

Abdullah Ocalan

PÊŞEROJ

Em ji hemû hunermendan daxwaz dikin ku dilnazik û bê aram nebin û baweriyê wan ya mezin bi wan hebê. Ez di vê

baweriyê de me ku di pêşerojê de li aliyê hunera me de, dengê mezin wê zêdetir bilind bibin, ne tenê li ser asta kurda, ew dengana ji bo hemû cîhanê jî bibin berhem û giyanekî şaristaiya teze. Şoreş jî giyanê wan dengana bi xwe re diafirîne û ber bi pêşve dibe.

